

Jornada de Prevenció i Mediació Comunitària ***Un calidoscopi de mirades: una dècada teixint complicitats***

Programa Compartim de gestió del coneixement del Departament de Justícia
19 de novembre de 2015, Girona

Experiències d'arreu Catalunya

Girona: una experiència de resolució de conflictes als instituts de Girona

Irene Alcaide

Sotsinspectora de la Policia Municipal de Girona

Joaquim Ruhi

Director de l'Institut de Batxillerat Carles Rahola de Girona

1. Irene Alcaide Servià

Una mica d'història

L'actual Comissió per a la Mediació i Suport a la Convivència Educativa va néixer l'any 2006 per encàrrec de la Junta Local de Seguretat amb el nom de Comissió de Conflictivitat Juvenil Ciutat de Girona. Així, la creació d'aquest òrgan multidisciplinari va ser emparada per l'Ajuntament de Girona i la Generalitat de Catalunya, arran de la preocupació per la seguretat a l'entorn dels centres educatius. Després de diversos mesos de treball, l'activitat operativa es va iniciar tímidament durant el curs escolar 2006-2007, concretament el febrer de 2007.

En aquell moment els objectius marcats van ser que els serveis, departaments i administracions amb competència en l'entorn de la conflictivitat juvenil hi participessin i actuessin conjuntament per donar suport a les direccions dels centres d'educació secundària en els casos d'absentisme escolar, seguretat i violència juvenil.

La Comissió es va estructurar en dos nivells de treball: institucional i tècnic. Tots dos amb representació de les diferents administracions que hi participaven, però amb funcions ben diferenciades.

Per al nivell institucional es va acordar que en formessin part responsables de l'Ajuntament i de la Generalitat. Per part de l'Ajuntament es va preveure la participació de l'alcaldia, de les regidories d'Educació, Serveis Socials, Joventut i Seguretat i de la prefectura de la Policia Municipal; per part de la Generalitat, es va comptar amb la presència de la Delegació del Govern, de les direccions dels serveis territorials d'Ensenyament, Justícia, Benestar i Família i Salut i del cap de la Regió Policial de Girona del Cos de Mossos d'Esquadra.

Pel que fa l'equip tècnic, es va acordar que hi participessin professionals especialistes en el tractament de menors i adolescents, la tria dels quals va quedar en mans de l'equip institucional. També es va definir que la seva participació en la Comissió estava

cenyida al tractament directe de les intervencions amb l'alumnat i el personal docent i/o directiu dels centres i a la intervenció en els conflictes que es plantegessin.

El primer dels requisits per a la intervenció de la Comissió era que les intervencions que es fessin fossin sempre dintre de l'àmbit de la ciutat, és a dir, que, per fer una proposta d'acció multidisciplinària efectiva calia que el conflicte hagués tingut lloc en l'entorn escolar de la ciutat.

Inicialment, l'equip tècnic va fer una identificació i valoració de la casuística més present al municipi, dels llocs de conflicte i dels subjectes afectats. A partir d'aquest treball previ, va limitar el camp d'acció a la casuística derivada de l'alumnat d'ESO i amb gènesi en l'espai escolar o l'entorn més immediat. Malgrat aquesta delimitació, de seguida es va veure que, de vegades, el conflicte s'estén a altres espais de la ciutat on els joves desenvolupen les seves activitats i relacions. Pel que fa als subjectes d'interès, l'acció queda limitada a la persona transgressora i, si escau, a la víctima.

La necessitat d'identificar les situacions de risc en els estadis inicials del conflicte va portar la Comissió a elaborar una proposta d'acció basada en la coordinació entre les diferents parts implicades, enteses com el centre escolar, els membres de la Comissió, i els alumnes i les seves famílies.

Cal tenir present que els centres d'ensenyament secundari ja disposen de mecanismes interns que, en la majoria de casos, són suficients per resoldre les situacions incipients de conflictivitat. En canvi, les situacions de més complexitat requereixen una resposta transversal coordinada, una mirada calidoscòpica.

En el decurs dels anys de treball, l'experiència ha situat la Comissió davant d'una realitat dibuixada de forma diferent de com en un principi es preveia. Per aquest motiu es va creure necessària la implicació i incorporació de professionals d'altres serveis al grup tècnic. El perfil d'aquestes noves incorporacions de professionals va donar continuïtat a la línia dels anteriors, ja que es tractava de persones amb relació directa amb els adolescents, però des de perspectives diferents a les existents fins llavors. És el cas dels tècnics provinents de l'àmbit supramunicipal –per als menors que estudien a Girona i resideixen fora del municipi– o de salut, que servien de pont per als casos en què els conflictes no es manifesten verbalment i se somatitzen.

Composició dels grups

El grup institucional està format per:

- Ajuntament de Girona:
  - o Regidoria de Seguretat
  - o Regidoria d'Educació
  - o Regidoria de Serveis Socials
- Generalitat de Catalunya:
  - o Departament d'Ensenyament
  - o Justícia Juvenil
  - o Cos de Mossos d'Esquadra
  - o Departament de Salut
- Consell Comarcal del Gironès:
  - o Consorci de Benestar Social Gironès-Salt

El grup tècnic està format per:

- Coordinació del grup: sotsinspector de la Policia Municipal de Girona
- Representant/s de l'EAP

- Representant dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Girona
- Representant del Consorci de Benestar Social Gironès-Salt
- Representant del Servei Municipal d'Educació de l'Ajuntament de Girona
- Representant del CME
- Representant de la PMG
- Representant de Justícia Juvenil
- Representant del Departament de Salut, CatSalut

Objectius

Des dels inicis es va assenyalar com a objectiu primer la valoració i reconducció dels conflictes que es detectessin al municipi relacionats principalment amb les conductes incíviques i, de vegades, amb la delinqüència juvenil. Fonamentats en l'eficàcia davant el problema i l'eficiència de la resposta en relació amb els mitjans de què es disposa, els objectius es poden sintetitzar en els següents:

- Vetllar per una resposta ràpida i adequada davant la transgressió de les normes que generen conflicte per part dels joves, especialment les que sorgeixen als centres d'ensenyament i al seu voltant.
- Actuar de manera proactiva i coordinada amb els diferents recursos de la Comissió davant els focus incipients de conflicte per evitar que s'acabin materialitzant.
- Reconduir el conflicte existent tan ràpidament com sigui possible i minimitzar les conseqüències de l'impacte social.
- Prevenir nous conflictes perpetrats tant pel mateix subjecte com per altres del seu grup d'edat.
- Facilitar la reeducació dels joves amb conductes asocials mitjançant una acció coordinada i de control dels diferents actors.
- Respectar l'anonimat dels alumnes i dels centres implicats.
- Col·laborar en la resolució dels conflictes amb els centres i les famílies afectades i donar-los suport.

Les activacions: quan, com i qui pot activar la Comissió

La Comissió intervé a instància dels equips directius o el personal docent dels centres escolars de secundària (públics, concertats o privats). També es podrà activar la demanda a instància de qualsevol agent social que tingui coneixement d'un conflicte o del comportament asocial d'un menor.

S'entendrà com a fets ocorreguts en l'entorn immediat els que tinguin vinculació amb les parts pel sol fet de ser alumnes d'un centre d'educació, independentment que sigui el mateix centre o diversos. En el mateix sentit, els fets ocorreguts a la sortida dels alumnes dels centres en les immediacions geogràfiques de l'escola, col·legi i/o institut seran els que es tractin en el marc de la Comissió.

Metodologia de treball

L'equip tècnic es reuneix amb cadència mensual durant els mesos lectius i fa una reunió final un cop acabat el curs escolar. En el marc d'aquestes reunions es treballen les intervencions a partir de la informació facilitada pels diferents actors externs o interns. A partir d'aquesta informació primera, cada membre aporta els antecedents que hi pugui haver, així com la informació que es consideri d'interès.

Un cop recollides totes les dades necessàries, es fa un tractament transversal de la situació que pot ser de risc per a l'alumne de delinqüència o que tingui un alt risc d'esdevenir-se. El tractament de les intervencions es fa, en la majoria dels casos, de forma individual, malgrat que n'hi pugui haver algun en què s'intervinguí conjuntament amb més d'un alumne.

Abans del tancament d'una intervenció, es fa una avaluació entre els professionals que hi hagin treballat.

Amb l'interès d'actuar amb la màxima celeritat i eficàcia sobre les problemàtiques relacionades amb les conductes incíviques i/o delinqüencials, els agents socials implicats treballen de manera coordinada i d'acord amb aquest pla d'acció facilitant la informació i la màxima transparència dels casos compartits i impulsant el treball transversal.

Un cop a l'any es convoca el grup institucional amb l'objectiu de fer una valoració i revisió del treball efectuat. En aquesta reunió, a la qual es convida els representants de cada centre de secundària de la ciutat, es valora també la coordinació i eficàcia de les accions empreses i es fan propostes de millora.

Del treball conjunt a la mirada calidoscòpica

L'experiència del treball conjunt ens ha portat un canvi en la concepció inicial de la Comissió. Si bé els primers passos es van fer pensant en la transversalitat que requeria el tractament de les incidències més conflictives als centres de secundària, aviat es va plantejar la necessitat d'ampliar i variar aquesta col·laboració. Així s'hi van sumar professionals de diferents camps, que amb les seves aportacions van possibilitar que la dimensió de la mirada al conflicte fos calidoscòpica. No podem limitar a la bidireccionalitat o a la transversalitat el tractament de cada incidència. Cal veure-ho, focalitzar-ho, des de més enllà i pensar que la suma de les aportacions ajuden a construir aquest mosaic d'informació que ens ha d'encaminar cap a una millor i més efectiva resolució.

2. Joaquim Ruhí Brumso

Els darrers anys, a la ciutat de Girona, s'ha produït un canvi important en les relacions del centres educatius amb el cossos policials.

Canvi molt positiu: hem abandonat antics prejudicis i reticències per passar a col·laborar i treballar junts. Això ha permès preveure i corregir tota una sèrie de problemes disciplinaris als centres que, en alguns casos, acabaven sent d'ordre públic.

En aquest nou marc, és en el que els directors de Secundària estem representats a la comissió per a la Mediació i suport a la convivència que funciona a la ciutat de Girona.

Aquí aportem la nostra informació i rebem l'experiència dels diferents professionals implicats. Aquest "calidoscopi de mirades" sobre els alumnes ens enriqueix el coneixement i millora molt l'atenció que els podem oferir.

Ja fa temps que els centres de secundària no som només uns transmissors de coneixements, sinó que pretenem acompanyar el jove en el seu creixement intel·lectual psicològic i social.

És des d'aquest punt de vista que valorem extraordinàriament bé la taula de professionals que és la comissió. Proposem, rebem i compartim assessorament per estratègies de mediació i tractament de conflictes i se'ns ofereix la possibilitat d'accés a diferents serveis cívics.

Entenem doncs com a molt positiu, el feed-back que s'estableix i que arriba directament als centres i direccions a través de la memòria anual i la reunió amb els directors de tots els centres.

Procurem ser molt curosos en els temes de confidencialitat i marcatge dels alumnes amb els quals treballem. La nostra feina és la mediació i la convivència i per tant hem de tenir molt present que la majoria d'aquests joves han de tenir un futur de normalitat social. No podem caure en l'error de convertir-nos en un motiu d'exclusió.

Pensem que aquest és un model molt vàlid, en el qual continuem treballant per millorar-lo, i que seria exportable a ciutats mitjanes com la nostra.

Quan diferents serveis i professionals treballen per les mateixes persones, és indispensable una coordinació i col·laboració. Aquest es l'objectiu i propòsit d'aquesta comissió i, en aquesta feina, ens hi trobem junts.